Զ. ՏԱՐԻ 1748 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ՏՐԷ 4382 — Հ. Տ. 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1889 — Ն. Տ. 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ. 27 ՐԷՊԻԼ, ԷՎՎԷԼ 1307 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐ ՈՐ ԵՒ ԻՐԵՆ ԴԻՐԱՒՈՐԻՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آروه‌لك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԳԱՅԻԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի Պոլիս համար Տարեկան գրանցեալ	160
» » Վեցամսեայ »	80
» » Եռամսեայ »	40
Գաւառաց » Տարեկան »	200
» » Վեցամսեայ »	100
Լոնդոնի երկիրներէն տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս գրկուած ցրագրաց համար նախքէ հաշուեցութեան վրայ ե թղթագրութեանս գրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ քարտիւ՝

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ժամանակաւոր ֆրանսացի դեր-կառավարիչ մը կայ եղեր, որ գլխատման համար եր մարդուն մէկը, ցոյց տալու համար իւր հրաւիրելոց թէ մարդկային գիւրահաւանութիւն և համոզիչ կարողութիւնք սահման չունին բնաւ։ Մարդն համոզուեր է, և զինք կառափնաւոր են։ Այս առասպելը կը յիշեցնէ ֆրանսական լրագիր մը, ցոյց տալու համար Պիզմարքը Իշխանի համոզիչ կարողութիւններն, որ քաղաքական մեծ զոհողութեան մը կը հարկադրէ եղեր զԱւստրիա։ Իշխան-Նախարարապետը, Ռուսիոյ հետ հաշտուելու ջանադիր, կ'աշխատի համոզել զԱւստրիա թէ Պալքանեան խնդրոյն մէջ բոլորովին հակառակ ընթացք մը չբռնէ։ Պիզմարք Իշխան մի կողմէ խոստացած է Աւստրիոյ՝ թոյլ չտալ որ Ռուսիա սանձգութիւն ընէ աւստրեան շահուց շրջանակին վրայ, որ ըսել է՝ Պուլկարիոյ կողմը։ Բայց եթէ Երրեակ Նիզակակցութիւնն ամրապնդելու համար այսպիսի խոստում մը տուած է Աւստրիոյ, միւս կողմէ խոստացած է Ռուսիոյ՝ արդեօք չյարուցանել իւր քաղաքական հայեցքներուն։ Ռուսիա զիջում չտար Գերմանիոյ, որուն հետ արդէն շատ պաղ կը վարուի։ Ռուսիա հետամուտ չէ գերմանական բարեկամութեան։ Զարն իւր ի Պերլին այցելութեան առթիւ որոշ ցոյց տուաւ զայն։ Պիզմարք Իշխան դիտէ զայս, և զիջում չի պահանջեր Ռուսիայէն։ Ընդհակառակն, իւր բարեկամին ու դաշնակցին՝ Աւստրիոյ կը դառնայ, զոր համոզել կը ջանայ թէ կարծուածին չափ մեծ շահեր չունի յարեւելեան Եւրոպա, և հետեւապէս կարող է աւելի հաշտ և համաձայն ընթացք մը բռնել Ռուսիոյ հետ։

Բրուսիա, գանիական պատերազմին առթիւ Աւստրիոյ նիզակակիցը լինելով հանդերձ, երբ նոյն դէպքէն ետքը՝ Գերմանիայէն վռնտեց զԱւստրիա, հասկցուց նմա՝ թէ Աւստրիոյ շահը կը պահանջէ արեւելեան Եւրոպիոյ կողմէն առաւելակշռութիւն ձեռք բերել։ Այս հակադրութեամբ Աւստրիա դարձեցաւ Գերմանիոյ գործերուն միջամտելէ, և յանիմ հետէ անպէտ գործեց իբր թէ պաշտպանելու կարեւոր շահեր ունենար յարեւելեան Եւրոպա։ Հիմա Բրուսիա դարձեալ նիզակակից է Աւստրիոյ հետ, և՝ զՌուսիա սիրաշահելու համար՝ կ'ըսէ Վիեննայի դահլիճին թէ արեւելեան Եւրոպիոյ գործոց մէջ անչահախնդիր կարելի է լինել։ Ուրեմն, դժուար վիճակի մէջ է աւստրեան քաղաքականութիւնը։

* * *

Աւստրիացիք իրաւախոհութիւնը կը սիրեն, և թէ՝ Գերմանիոյ թէ Ռուսիոյ հետ անհաճոյ խնդիրներ չյարուցանելու համար, կարելի է զիջումներ ընեն պալքանեան գործոց մասին։ Բայց Մաճառք կրակոտ մարդիկ են։ Դիւրաբեւեռ չեն հասկնար։ Համոզուած են թէ Հունգարիա շահեր ունի յԱրեւելս։ և չեն ընդունիր, մանաւանդ երբ զիջմունք կը պահանջուին յօգուտ Ռուսիոյ, որուն թշնամի են 1848էն ի վեր։ Այն թուականին չեն մոռցած Մաճառք թէ ռուս բանակներն եկան մեռան ի Հունգարիա, յօգնութիւն Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր պարտեալ բանակաց, և արեան հեղեղներու մէջ խեղդեցին մաճառ ապստամբութիւնը։

Ռուք կը դանդաղի թէ Աւստրիա կը պաշտպանէ Ֆերդինանտ Իշխանը։ Պիզմարք Իշխանի դիւանագիտութեան նպատակն է՝ կ'ըսեն՝ համոզել Վիեննայի դահլիճն որ այլ ևս չպաշտպանէ։ Երբ Աւստրիա կը հրաւիրուի այլ ևս ազդեցութիւն չբանեցնել Պուլկարիոյ վրայ, յայտնի է թէ Սերպիոյ մէջ ևս Աւստրիոյ ազդեցութիւնը կոտրած է Միլան թագաւորին հրաժարումէն ի վեր։ 1887ին Բաղդատի Կոմն Պատուիրակութեանց ժողովոյն մէջ կը յայտարարէր թէ «Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ ո՛և է փոփոխում տեղի չպիտի ունենայ։ Աւստրիա չուզեր»։ Բայց ակներեւ է փոփոխումն որ յայտմ հետէ տեղի ունեցած է։

Ֆրանց Եոզէֆ կայսր մօտերս ի Փեշթա գանուելուն առթիւ այցելութեան գնաց իւր նախկին նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար Անտրաշի Կոմսին, և մէկ ժամէն աւելի առանձին խորհրդակցեցաւ անոր հետ։ Անտրաշի Կոմս գիտէր դէմ դընել երկաթեայ նախարարապետին։ Բաղդաքի Կոմս աւելի թոյլ է կ'ըսեն, և եթէ Բաղդաքի Կոմս իշխանութեան վրայ մնայ, կ'ըսուի թէ Ֆերտինանտ Իշխանի գիրքն անհաստատ է։

ՁԱՐՆ ԵՒ Պ. ՓՈՊԻԷՏՈՆՈՍՅԵՒ

Ռուսիոյ մէջ, Վեհապետէն եւքը, նախարարապետ չկայ։ Նախարարներ աւեթ կան։ Եւ եթէ ըսենք թէ այս նախարարաց մէջ ո՛չ ոք Ռուսիոյ Ս. Սինոդի Պրոկուրորէն աւելի ազդեցիկ է, չենք չափազանցեր։ Պ. Փոպիէտոնոսցեւ, տարիներէ հետէ Սինոդի Պրոկուրոր լինելէ զատ, արդի Կայսեր դաստիարակն եղած լինելու մեծ առաւելութիւնն ունի, որով ո՛չ մէկ նախարար իրմէ աւելի ազդեցութեան տէր է Զարին մօտ։ Կրօնական իշխանութեանց վերաբերեալ խնդիրք, կրթական խնդիրք, ոչ-օրթոտոքս հասարակութեանց խնդիրք, ամենքն ալ ուղղակի կամ անուղղակի կ'ենթարկին Պ. Փոպիէտոնոսցեւի տնօրինութեան։ Եւ այս հզօր Պրոկուրոր իւր մեծ ազդեցութիւնը կը գործածէ պահպանողական յետադէմ ոգւով, ռուսական անձուկ մտքով։

Այժմ, Լոնտոնի լրագիրք Փեթերսպուրգէ անուղղակի ճամբով լուր մը կ'առնուն, յորմէ կ'երեւի թէ Սինոդի Պրոկուրորն առաջուան չափով չի վայելեր Զարին վստահութիւնը։

Զարն եռամեայ արձակուրդ տուեր է առ Պ. Փոպիէտոնոսցեւ, որ արձակուրդ չէր խնդրած։ Այս տնօրինութեան պատճառները սապէս կը բացատրուին. —Զարը վերջերս ի Բոռիէնսկ գանուելուն առթիւ լուտերական հովիւ Պ. Տալմէնի կողմէ յիշատակագիր մ'ընդուներ է այն հալածմանց վրայ զորս պալթիկեան գաւառաց Լուտերականք կը կրեն Պ. Փոպիէտոնոսցեւի հրամանաւ։ Զարն յուզուեր է կարդալով լուտերական եկեղեցականներուն կրած տառապանքն, և գանիական Աղքունեաց մէջ այս նիւթին վերայ խօսակցութիւն բացած լինելով, Դանիոյ թագաւորը, թագուհին և և այլ ընտանեկան պարագայք որք լուտերական են՝ խնդրեր են Ռուսիոյ Կայսրէն որ աւելի հաշտ, աւելի մարդասիրական ընթացք մը բռնուի Ռուսիոյ ոչ-օրթոտոքս հասարակութեանց նկատմամբ։

Զարն այն ժամանակ բան չի խոստանար, բայց լսած և կարդացած բաներուն տպաւորութեան ներքեւ կը մնայ, և Ռուսիա վերադառնալէն երկու շաբաթ ետքն ինքնագիր նամակ մը կ'ուղղէ առ Պ. Փոպիէտոնոսցեւ, որուն եռամեայ արձակուրդ կուտայ, հրամայելով որ այս պայմանաժամէ գործածէ «լիակատար և համոզիչ պատասխան մը պատրաստելու Պ. Տալմէնի յիշատակագրոյն»։ Այս կայսերական տնօրինութեան վրայ, Պրոկուրորը կը չանայ Կայսեր ներկայանալ, բայց Ն. Կ. Վեհափառութիւն կը մերժէ, յայտարարելով թէ իւր ներկայութեան չպիտի ընդունի Սինոդի Պրոկուրորը մինչեւ որ այն արդարացուցիչ պատասխանը չդրէ։

Կը մնայ տեսնել թէ Պ. Փոպիէտոնոսցեւ պիտի յաջողի՞ արդարացնել ինքզինք, և Ռուսիոյ Կայսեր մարդասիրական զգացմունք առաւելակշիռ պիտի հանդիսանա՞ն այս խնդրոյ մէջ, որոյ ելքն իւր միլիոնաւոր հպատակներ ուշի ուշով կը դիտեն։

Ի ԿԱԼԻԶԻԱ

Աւստրիոյ-Հունգարիոյ մէջ գործող դաղթական գործակալներուն խաբէութիւններն և դատաստանն երբեմն նշանակեցինք։ Նոր տեղեկութեանց նայելով, այս մարդիկ աւելի քան տասն երեք հազար կալիչեցի գիւղացիներ խաբեր և յԱմերիկա դաղթել տուեր են։ Այս գիւղացիներէ 6,000ը զինուորական ծառայութեան պայմանաժամը դեռ աւարտած չլինելով, դասալիք եղած են իրենց հայրենիքէն դաղթելով։ Այս գժբախտ մարդոցմէ շատեր իրենց հողերը ծախած են դաղթական գործակալներուն՝ Ամերիկայի մէջ խոստացուած հողերուն փոխարէն։ Այնչափ անգէտ էին այս գիւղացիք որ գործակալք շատ մը կերպերով կրցան խաբել զանոնք։ Օրինակի համար, երեկորական զանգակ մը դրին, և գաղթականներէն ոմանց ըսին թէ այս զանգակ հեռագիր մ'է, որոյ մէկ ծայրն հաղորդակցութեան մէջ է «Ամերիկայի Կայսեր պալատան» հետ։ Կալիչեցոյ շատ մը գիւղացիք կը կարծեն թէ Ամերիկա մէկ ազգ, մէկ երկիր է, որ Կայսր մ'ունի։ Այս միամիտ մարդիկ հեռագրով կը խնդրէին որ իրենց տուներ և արտեր տրուին, և երբ զանգակն հնչէր, իրր թէ նրպաստաւոր պատասխան լսելով՝ կը փութային վճարել այս կարծեցեալ հեռագրին ծախքն, և ուրիշ շատ մը ծախքեր ալ։ Այսչափ լայնածաւալ խաբէութիւն մը կարելի չէր որ ի գործ դրուէր առանց ոստիկանութեան մեղակցութեան։ Կ'ըսուի թէ շատ մը կառավարական պաշտօնեայք ևս մասնակցեալ են։ Դատաստանն ի Վատովիչ տեղի կ'ունենայ։

Ի ՊՐՈՒՍԻԱ

Բաւական սրտայուզութիւն պատճառեց Պէրլինի ներքին գործոց եւ արտաքին գործոց նախարարութեանց բարձրաստիճան պաշտօնեայներէն մէնոն Պ. Նիէթէրի՝ պաշտօնազրկութիւնն։ Ցեւ քննութեան, ապացուցուած է թէ այս մարդ կարեւոր պաշտօնագրեր գողցած և վաճառած է առ Տիկին Ատան, տնօրինուհի Նո

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Փարիզ, 19 Նոյմ. — Երեսի՝ ժողովը երէկ եւս 20 ընտրութիւններ վաւերացուց, ընդ որս ներքին գործոց նախարար Պ. Քոնսթանի ընտրութիւնը։

—Պուրդէօ, 19։ —Քաղաքիս մեծ թատրոնն հրոյ ճարակ եղաւ ամբողջովին, երկրի ներկայացումին եւքը։ Բայց մարդու կորուստ չկայ։ Թատրոնը կազմել լուսաւորուած էր։

—Պելէրմօ, 19։ —Միլան թագաւորին ասա գտնուած միջոցին կարգադրութիւն մը կնքուեցաւ, որուն համեմատ Ալէքսանդր թագաւորին իւր մոր հետ մէն մի տեսակցութեան համար խնամակալութիւնը կանխաւ հաւանութիւն պիտի խնդրէ նախորդ թագաւորէն։

—Հակագերեվարական դեսպանախորհուրդն այս երկուշաբթի բացուեցաւ ի Պրուսէլ։ Թուրքիոյ պատուիրակն է Պրուսէլի դեսպան Գարաթէոդորի էֆէնտի։ Պարսկաստանի պատուիրակն է Փարիզի դեսպան Նազար Աղա։

—Ռուս կառավարութիւնն օրէնք մը կը պատրաստէ որով 1892 տարէն սկսեալ Գերմանաց պալթիկան գաւառաց մէջ բնակութիւնը կ'արգիլէ։

—Պերլին, 19։—Նորա Տէօրչ Ալէմէյնէ Զայթունգ կը ծանուցանէ թէ ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահն իւր պապուն՝ զօրավար Բառնոյի անճիւններուն Գերմանիայէն ի Ֆրանսա փոխադրութեան առթիւ, Պատուոյ Լեգէոնի մեծ-սպայութեան ատիճանը տուած է Մակէպուրկի հրամատար Շանաօթի զօրավարին և սպայութեան ատիճան՝ տեղւոյն քաղաքապետ Պ. Պէօթիխերի։

—Պերլին, 15։—Ռայխսթէյկը նամակ մը կը հրատարակէ զոր Ֆրանչէ Եոգէֆ Կայսրն ուղղած է իւր անունը կրող Կրընսաթէ զօրաց գնդին, որոյ կազմութեան 75դ տարեդարձն էր։ Աւստրիոյ Կայսրը կը յիշցնէ իւր վերջին անգամ այցելութիւնն ի Պերլին, և համոզում կը յայտնէ թէ այս զօրագունդ հաւատարիմ պիտի մնայ իւր աւանդութեանց՝ ի պատիւ բրուսիական բանակին, և ի գոհութիւն գերման կայսեր, որոյ վրայ երկնից օրհնութիւնը կը հայցէ։

—Ֆերտինանտ Իշխան, որոյ վրայ շատ մը ենթադրութիւնք կ'ընեն Վիեննայի, Պերլինի և Փեթերսպուրգի լրագրքը, ի եամպոլի և ի Գարնապատ մի քանի օրեր որսի պարապելէն ետքը Սոֆիա վերադարձաւ։

—Ֆերտինանտ Իշխանի բացման ճառին ի պատասխան Սոպրանյէի ուղերձն 150 երեսփոխանք միայն ստորագրեր են, և 136 երեսփոխանք չեն ստորագրեր, որովհետեւ մեծամասնութիւնը չէ ուզեր երախտագիտութիւն յայտնել Ռուսիոյ։

(Մեծ. Օրէնքու.)

—Վիեննայի անդրանաւստրեան դրամատան պաշտօնեայ Պ. Մայնէր ցուցակ մը կը հրատարակէ, յորում կը բաղդատէ Աւստրիոյ մէջ ի շրջաբերութեան գտնուող պարզեւաւոր թղթոց իրական արժէքն հրապարակի արժէքին հետ։ Այս ցուցակէն կը տեսնենք թէ Բուէնոսի երկաթուղեաց պարտատոմսերուն իրական արժէքն է ֆիորին 25.34, մինչ հրապարակի վրայ կ'արժէն ֆիորին 38.60, յորմէ կ'երեւի թէ 50 առ 100 աւելի յարգի են։

—Սկովտացի մը որ իւր երիտասարդութեան մէջ յԱւստրալիա գաղթած և հոն մեծ հարստութիւն շահած է, Պ. Պէրրի, այս օրերս մեռաւ 94 տարեկան հասակի մէջ, 100,000 անգլ. ոսկի կտակելով Սենթ-Անտրիուսի սկովտական Համալսարանին։ Ուրիշ Սկովտացի մը մեռաւ 105,000 ոսկի կտակից Էտինպուրգի Հիւանդանոցին, և ուրիշ մ'ալ՝ 35,000 ոսկի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն ի Նիսա գումարեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամին. Ս. Պարիարք հօր և ատենապետութեամբ Ագնուատուք Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեանի, և զբաղեցաւ ինչ ինչ յարաբերական խնդիրներով։

Եկեղեցական Վարժարանի խնամակալութիւնն երէկ ի Նիսա գումարեցաւ ի Ղալաթիա և զբաղեցաւ վարժարանին մնամակարարութեան վերաբերեալ խնդիրներով։

Վարժարանին տեսուչ Դեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան, որ ներկայ էր ասոն Նոտին, Արմաշու վանուց և եկեղեցական վարժարանին վրայ տեղեկութիւններ տուաւ և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Խնամակալութիւնն երկու ակներտներ ընդունեց, մին՝ Պոլսեցի, Պ. Միհրան Արամեան, և միւսն Այնթապցի, Պ. Յարութիւն Կիւլէսէրեան, աշակերտ Այնթապի Վարդանեան Կրթարանին։ Խնամակալութիւնն որոշեց նաեւ Արմաշ զրկել Պոլբէյցի քահանայացու մը, որպէս զի ժամանակ մը կրթուի վանքին մէջ։

Թիֆլիսի Առաջնորդ Դեր. Արիստակէս եպիսկ. Սեդրակեանի հրաժարականը վերջնապէս ընդունուած է Ռուսաց կառավարութենէն։

Ահաւասիկ պաշտօնական յայտարարութիւնն որ հրատարակուած է Կոնստանդնուպոլսի նոյեմբեր 24ի թուոյն մէջ։

«Բարձրագոյն հրաման Կառավարիչ Սենատի անունով, 1889 թ., հոկտեմբերի 12-ին, արձակելով Վրաստանի հայ—լուսաւորչական թեմի առաջնորդ Արիստակէս եպիսկ. Սեդրակեանին յիշեալ պաշտօնից, մի ուրիշ պաշտօնի նշանակելու համար, Ամենազօրութեամբ հրամայում ենք Էջմիածնի հայ—լուսաւորչական Սինոդի անդամ Մամբրէ եպիսկ. Սանասարեանցին՝ լինել յիշեալ թեմի առաջնորդ, արձակելով նորան իւր ներկայ պաշտօնից»։

Ցնտեսական խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Ղալաթիա առնեապետութեամբ Սեթեան Մեծ. Միհրան էֆէնտիի։

Խորհուրդը տեղեկանալով որ Պէօյիւքտերէի եկեղեցին, Թագական Խորհրդոյ հրաժարման պատճառաւ, մնտակարար մարմնէն զրկուած կը մնայ և նկատելով որ ըստ օրինի մինչեւ որ յաջորդն իւր պաշտօնին չը ձեռնարկէ, նախորդը պարտի շարունակել իւր պաշտօնն, որոշեց գրել տեղւոյն Արժ. Քարոզչին՝ կոչել նախորդ Թագական Խորհրդոյ անդամներն և յորդորել զանոնք հսկելու եկեղեցւոյ մնտակարարութեան վրայ մինչեւ որ յաջորդը ձեռնարկէ իւր պաշտօնին։

Խորհուրդը թաղային մնաւկներու հաշուոց միօրինակութեան մասին հրահանգելի կարգադրութեան համար որոշեց հաշուեմատեաններ պատրաստել այժմէն և տարեգլխին յղել Թագական Խորհրդոյ, եկեղեցւոյ հաշուական գործողութիւններն անոնց մէջ արձանագրելու համար։

Ասոնցմէ զատ, Խորհուրդն զբաղեցաւ նաեւ հաշուային և կտակային այլ և այլ խնդիրներով։

Բերայի Արուեստանոցին յառաջադէմ աշակերտուհեաց պատգամաւորութիւն մը երէկ Վսեմ. Ցակոբ փաշայի ընակարանն երթալով, ուղերձ մը մատոյց Ն. Վսեմութեան մօր՝ Վսեմ. Տիկին Նեկատ Գազազեանի, երախտագիտութիւն յայտնելով թանկագին հովանաւորութեան ու պաշտպանութեան համար զոր Վսեմ. Տիկինը կը շնորհէ այս հաստատութեան։

Վսեմ. Տիկինը սիրալիր կերպիւ ընդունեց աշակերտուհիները, գովեց իրենց յառաջդիմութիւնները, և քաջալերական խօսքեր ըսելով, յայտարարեց նաեւ թէ մեծ ապագայ վերապահեալ է Բերայի Արուեստանոցին։

Այս օրերս վախճանուած Թիֆլիզի յայտնի կապալառու Ալէքսանդր Թաղիրեանը կտակել է 3500 բուբլի—Սեւանայ վանքին, 1500ր.—Ներսիսեան դպրոցին։ Շամքորեցւոց եկեղեցւոյն կից իւր տունը և խանութները, որոնք 200 բուբլի տարեկան եկամուտ են բերում, նոյն եկեղեցւոյն։ Բայց ի այս բոլորից, հանդուցեալը նուիրել է իւր գրադարանը Ներսիսեան դպրանոցին, ուր նա կատարում էր երբեմն հոգաբարձուի պաշտօն։ (Արշաֆան.)

Արշաֆան. չարաթաթերթին յառաջիկայ գ. կեսմերերէն պիտի սկսուի հրատարակուիլ պատկերազարդ։

Պատրի թաղիս Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ ոտնախաղութեանն առթիւ Ամեն. Ս. Պարիարք Հայրն հրաւիրեալ է եկեղեցւոյս մէջ Ս. Պատարագ մատուցանելով յառաջիկայ կիւրակէ, ի հոգեւոր մխիթարել զժողովուրդն, և այս առթիւ տեղւոյս քարոզիչ Արժ. Տ. Վահան վարդապետ Յակոբեանի ծայրագունութեան ատիճան տալ, զոր կը փութայ խորհուրդս ծանուցանել ի գիտութիւն ազգ ամենայն։

Ի Դիմաց Թագ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Յ. ԱԲԻՒԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ ԵՐԷՑԵԱՆ

8 Նոյեմ. 1889 Պատրա

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սէրասքիր Բէթրիչ դաւառակին դպրոցամէջ անուանուեցաւ Նաֆիզ էֆէնտի, նախորդ դպրոցամէջ Բարամուսալի։

Է. զօրաբանակի ընդհանուր պետոյն առաջին ճիւղին անօրէն անուանուեցաւ Ապտիւրրահման էֆէնտի, առաջին քարտուղար զգեստեղծեան մասնաբաժնին և այս առթիւ Սանիյէի երկրորդ ատիճանին բարձրացաւ։

Նոյն վարչութեան երկրորդ ճիւղին անօրէն անուանուեցաւ Հաճի Խուրշիտ էֆէնտի, քարտուղար ընդհանուր պետոյց երկրորդ ճիւղին, և այս առթիւ Սալիսէի ատիճան տրուեցաւ նմա։

Սանկիյէի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Մէտրէսէի էտէպկէյ անուն մասնաւոր վարժարանին անօրէն Ահմէտ Համիտի պէյի։

Սալիսէի ատիճան՝ Սպարապետի Դրան հեռագրի զօրաց չորրորդ ճիւղին դեր-անօրէն Շեվկը պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Էվդոքի Թէֆթիշ դատարանին խորհրդական Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտիի, Սիմամոլի Մէհմէտ Բահիթ էֆէնտիի, Կեսարիոյ նախկին Միւֆթի Մէհմէտ էֆէնտիի և Գոնիայի ոստիկանաց հրամանատար Հիւսէյին փաշայի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Տոքթ. Ալանեան էֆէնտիի։

ԲԱՐՁՐ. ՇԷՅԽ-ԻՍԼ-ԻՍԼԱՄԸ

Վեհ. Սուլթանին կողմէ Շէյխ-Իսլ-Իսլամ Բարձր. Էօմէր Լութֆի էֆէնտիի շնորհեալ Իմթիհազ պատուանշանի և ոսկի ու արծաթի շքագրամներու յանձնումն երէկ տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Վեհ. Սուլթանի։

Ժամ ութին պալատական կառք մը և կայս. հեծեալ թիկնապահք Շէյխ-Իսլ-Իսլամի պաշտօնատունն երթալով կայս. պալատ առաջնորդեցին զն. Բարձրութիւն, որ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։ Ն. Վեհափառութիւն Իւր ձեռքէ Շէյխ-Իսլ-Իսլամ էֆէնտիին կուրծքէն կախեց Իմթիհազ պատուանշանն և ոսկի ու արծաթի շքագրամները։ Այս պատուոյ ներկայ էին կայս. պատտան բարձրաստիճան պաշտօնեայք և կայս. ատաղ թիկնապահք։ Էօմէր Լութֆի էֆէնտի ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի և քիչ յետոյ իւր պաշտօնատեղին վերադարձաւ միւնոյն հանդիսիւ։

Շէյխ-Իսլ-Իսլամի Դրան բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարք Էօմէր Լութֆի էֆէնտիի ներկայանալով շնորհաւորեցին զն. Բարձրութիւն կայսերական այս շնորհին համար որուն արժանացած էր։

ԻՏԱԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Իտալիոյ Մարկիզդա թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ իտալական դեսպանատան մէջ պաշտօնական ընդունելութիւնք կատարուեցան։ Կայս. պալատն ու Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեայք դեսպանատուն դնացին ի շնորհաւորութիւն։

Օսմանեան պահակ շղթեաւն, որ դրօշակներով զարդարուած էր, միջօրէին թնդանօթի քսան և մէկ հարուածներ արձակեց։ Իտալական և այլ դեսպանատանց պահակ շղթեաւներն ինչպէս նաեւ նաւատնտղ ստին մէջ գտնուող ուրիշ շղթեաւք դրօշակներով զարդարուած էին։

Այս առթիւ ի Բերա իտալական երկաթուղիներու մթնոլորտաշարժութեան հանդէսն երեկ տեղի ունեցաւ, և երեկոյին իտալացւոց գործաւորական ընկերութեան սրահին մէջ նուագահանդէս մը տրուեցաւ։

ՅԼՊՐ. ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ կայս. մասնաւոր Արքունի քարտուղար անուանուած է օգնական Իպրահիմ պէյ՝ որպ օգնական կարգուած է նոյն Արքունի քարտուղարներէն Էսիպ պէյ։

ՄՈՒՍԱ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

Այս աւուր Սոպոնի մէջ կը կարդանք։ Լրագիրք ծանուցին թէ Մուսա պէյի դատին առթիւ, որ յառաջիկայ չարաթ օր եղեւնադատ ատենին առջեւ տեղի պիտի ունենայ, ամբաստանելոյն կողմէ փաստաբան կարգուած է Իզզէթ էֆէնտի և ամբաստանողաց կողմէ փաստաբան կարգուած է Թրնկերը Սիմոն էֆէնտի։ Արդ, կ'իմանանք թէ բաց ի Իզզէթ էֆէնտիէ, Մուսա պէյի փաստաբանութիւնը ստանձնած են նաև Մուսալի նախորդ ընդհանուր դատախազ Մէհմէտ Ալի պէյ և փաստաբան Սարաճ Թորոս էֆէնտի։

ՀԻՒՊԱՏՈՍԱԲԱՆԱՑ ՀԱՇԻՒՆԵՐ

Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականի օգնական Վսեմ. Իլիաս էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի քննել օսմանեան հիւպատոսարանաց հաշիւներն, իւր աշխատութեան մեծ մասը կատարած ըլլալով, ի մօտոյ բոլորովին պիտի աւարտէ։

ԻՏԱԼԻՅԻ ՄԱԼԽՈՒՍԻ

Մախսուսէի վարչութիւնն ասկից առաջ որոշած էր, Սպարապետի Դրընէն ունեցած եօթը միլիոն ղրուշի չափ մէկ պահանջը փոխարէն ցոյց տալով, փոխառութիւն մը կնքել և այդ ատակով դնել քսան հինգի չափ նոր շոգեանաւեր։

Վարչութիւնն այժմ բանակցութիւններ և խորհրդակցութիւններ կը կատարէ։ Կ'ըսուի թէ Սպարապետի Դրընէն եղած պահանջէն իբրեւ փոխարէն ցոյց տալէ աւելի, իբրեւ աւելի գիւրաւ գործադրելի միջոց մը կը խորհուի եղեր ամենէն բանուկ նաւամատոյցներու հասոյթէն մէկ ման իբրեւ փոխարէն ցոյց տալ։

ՔՈԼԷՐԱ

Երէկի Մէնիթէօռ և այս առաւօտեան թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ մայրաքաղաքիս Առողջապահական վարչութիւնն հրաման ղրկած է Քարբերդի և Տիարպէքիրի իշխանութեանց՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ արգիլելու համար քոլերային ծաւալումն։

ՀԵՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան գերմանական նորընտիր պատուիրակ Տր. Կերլիխ որ կը յաջորդէ հրաժարեալ Պ. Ա. Կէշէրի, երէկ իրիկուան կառախումբով մայրաքաղաքս հասաւ։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ

Զէթինիէէն կը գրեն թէ Գարատաղի իշխանն անցեալ չարթու հացկերոյթի մը ասեր է ի պատիւ օսմանեան դեսպան գնդապետ Թէվֆիկ պէյի։ Օսմանեան պատուանշան ունեցող բոլոր Գարատաղի երեւելիք ներկայ գտնուեր են սեղանին։

Պ. ՁԻՄՊԸՐԼԷՆ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Անգլիոյ խորհրդարանի անդամ եւ արմատական կուսակցութեան պետ Պ. Ձիմ պըրլէյն ընտանեօք ճանրայ ելեր է Եգիպտոս ուղեւորելու համար։ Պ. Ձիմ պըրլէյն Եգիպտոսէն մայրաքաղաքս պիտի դայ։

ՄԵՆԱՄԱՐՏ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

Տոքթ. Սկվասարաբոյի կողմէ ասկից յառաջ Վսեմ. Տոքթ. Փէչտիմալճեան փաշայի եղած մենամարտի հրաւէրին առթիւ ծագած դատն, որ երէկ պիտի տեսնուէր Բերայի Պատժական ատենին առջեւ, յետաձգուած է յառաջիկայ չարաթ օրուան, որովհետեւ երէկ հելլենացւոց տօն էր, և բաց ասած, հելլենական հիւպատոսարանի թարգմանը բացակայ կը գտնուէր հիւանդութեան պատճառաւ։

Հէնէրալ այս դատին վրայ խօսելու առթիւ կ'ըսէ թէ մենամարտը եւրոպական վատ սովորութիւն մըն է զոր Օսմանեան բարոյականութիւնը կը պախարակէ։ Հետեւաբար, կը յարէ, մեք եւս անոնցմէ ենք որք կը գովենք՝ իւր մաքուր բարոյականէն հանրային համակրութիւնը չահող Փէչտիմալճեան փաշայի նման մեծ օսմանցիին մերժումը։

Պ. ՕՆՈՒ

Աթէնքէն կը ծանուցանեն թէ հելլէն կառավարութիւնն իր հաւանութիւնն յայտներ է Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնուի Աթէնքի դեսպան անուանման։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութիւնը, ներքին գործոց նախարարութեան դիմելով, խնդրած է միջոցներ ձեռք առնուլ վերջ մը տալու համար Նիկոմիդիայէ անդին երկաթուղւոյ գծին վրայ աշխատող պարսիկ գործաւորաց արարքներուն։ Կ'երեւի թէ այդ գործաւորք չեն ուզեր հնազանդիլ իրենց մեծերուն և այս կերպով արգելք կըլլան աշխատութեանց։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Առեւտրական գաշնագրոց յանձնաժողովն աւարտած է քննութիւնն այն հակառաջարկներուն որք եղած էին գերմանական կառավարութեան պատուիրակաց կողմէ։ Այս առթիւ տեղի կազմիր մը պատրաստուելով, Բ. Դրան մատուցուած է նախարարաց խորհրդէն քննուելու համար։

ՆԱԻԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

Նախընթաց օր, իրիկուան կողմ, սնդիական Ազէրեանի շոգեանաւը Սալը-Բաղրի առջեւ խարսկեալ իտալական Մոպիոս շոգենաւուն զարնուելով, բաւական ծանր կերպիւ խորտակեց առնոր մէկ կողմը։ Մոպիոսն Վառնայէն եկած էր, արմտիք բեռցած, և երէկ պիտի մեկնէր Պոլսոյ նաւահանգիստէն։

ՈՌԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՔ

Ներքին գործոց նախարարութիւնն յոյժ կարեւոր յանձնարարութիւն մը ըրած է առ ողջապահական ժողովն, այն է մայրաքաղաքիս մէջ վաճառուած ալթոլի, գօնեաքի և այլ ոգելից ըմպելեաց հսկողութիւնն։ Աւելի քան մէկ տարիէ ի վեր գիտուած է որ ըստորին տեսակէ այթոլի մէջոցու պատրաստուել ըմպելիներն հանրային առողջութեան վնասակար բաղադրութիւն մը կը պարունակեն։

Ցուսալի է որ, կրսէ այս առթիւ Մէնիթէօռ, ալթոլանան ընպելիները կարգադրեու բաղդին չ'պիտի արժանանան, վասն զի հակառակ այնքան քննութեանց և տարբերաւոր ամեն ժամանակէ աւելի խարդախեալ վայրեր աքսորեց ինը վաղեմի չարագործներ։

—Վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղն, ըստ տրամադրութեան Տպագրական օրինաց, հինգ ոսկւոյ տուգանաց դատապարտած է Անատոլու անուն մարդ մը, որ անուանարկիչ հրատարակութիւն մը ըրած էր Անատոլու լրագրոյն և Թէոտորի անուն յանձնակատարին դէմ։

—Այս աւուր Հէրէքէմի մէջ կը կարդանք թէ Մարսիլիոյ մէջ հրատարակեալ Աշտէնէ լրագրոյն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեր է։

—Մարդ շոգենաւն այժմ Թէրսանէի աւազանին մէջ կը գտնուի և նորոգութիւնը քսան օրէն պիտի աւարտի։ Մարմարանոցներուն մէջէն գտնուած են կովու գիակներ, որք բոլորովին սարսկացած են իրր թէ ծանր մարմին մը հնչած ըլլար զայնս։ Ոսկորներն բոլորովին հալած ըլլալով, գիակներն իւղով լեցուն տիկերու ձեւ առած են։

—Կայս. կառավարութիւնը մենաշնորհ տուած է Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Սամի փաշաստէ Ալտուլպագը պէյի և փաստաբան Ղուկաս էֆէնտի Երկանեանի՝ շահագործելու համար Պիրայի գաւառին մէջ գտնուած ածխահանքը։

—Մէկ քանի անձինք Թաղապետութեան դիմելով քսան տարի պայմանաժամով մենաշնորհ խնդրած են վայրաքաղաքիս այլ եւ այլ տեղերը ժամացոյցներ դնելու և ճեմիչներ շինելու համար։ Քաղաքապետութեան ժողովը կը խորհրդակցի այդ առաջարկութեան վրայ։

—Գոնեայի Իսարէլի ժողովոյ մէկ քանի անդամք ինչպէս նաեւ պաշտօնեայք ամենք, սովի ժամանակ արմտեաց բաշխման առթիւ զեղծումներ գործած ըլլալու ամբաստանութեամբ, դատաստանի ենթարկուած և պաշտօնէ դադրեցուցած էին։ Արդ, նոյն ժողովոյ անդամներէն Թաշիր փաշա և Տէֆթիէրը Խագանիի պաշտօնեայ Բաղրալ էֆէնտի, անպարտ արձակուած ըլլալով, իրենց պաշտօններուն մէջ վերահաստատուած են։

—Ֆէրիքեոյ Գերլինի թղթակիցը ծանուցած է թէ տասն հինգ գերման սպայք իրենց կառավարութենէն հրաման ստացած են մայրաքաղաքս գալու համար։

—Կրթական նախարարութեան պաշտօնեայներէն Վարդրիտի էֆէնտի, որ պաշտօնանկ եղած էր, վերահաստատուած է իւր պաշտօնին մէջ։

—Բաղչէի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ տեղական կառավարութիւնը ձերբակալած է Մէհէմէտ, Իսմէր ու Հոյան Աշիրէթէն Մէհէմէտ անուն չարագործներն, որք բաղչցի Արթինի գոյքն ու ապրանքը կողոպտած էին։ Նոյնպէս մէկ քանի աւազակներ, որք Իպրահիմ անուն վաճառականի մը ոչխարները գողցած և Եուսուֆ անուն հովիւ մը սպանած էին, ձերբակալած են։

ՏԱՐԱՋ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԳԻՄԱՐԱՆԱԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԷՍ

1890

Կը հրատարակի Թիֆլիզում առաջիկայ յունուարի մէկից մեր յայտնի հեղինակների, նկարիչների մասնակցութեամբ ամիսը մի անգամ գիրքը 39×28 սանտիմետրանց, մօտաւորապէս ասաց ծիկլոպեդ Ազգագրական հանդիսի դիրքով Տարեգրի նպատակն է հայ անդամանում ցանել գեղեցկի և բարոյ սերմեր ու արմատախիլ անել ազգ և չար որոնն։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏՔ՝ լինի նա արտայայտուած բանաստեղծի վառ շրթունքով, հրաշագործ նկարչի վրձնով, թէ սիրտ տրոփացնող վիպագրի գրչով, Տարեգրում առաջին տեղը պիտի բռնէ։

Կանանց խնդիրը, լուսաւոր և մերաշխարհի կնոջ վիճակը, դրութիւնը, արդի ընդհանուր գրականութեան մէջ տիրապետող այդ խնդրի վերաբերեալ վիճաբանութիւնների հետեւանքը պարբերաբար կ'արձանագրուին Տարեգրում։ Բնագրատութիւն մեր առօրեայ կեանքի, լինի նա արտայայտուած վէպով, պատմածով, ֆելիէտոնով թէ կատակով Տարեգրի գրական մասը պիտի կազմեն։

Տարեգրի մի երրորդական մասը կը կազմեն պատկերներ, նկարներ, տեսարաններ, թէ արգի և թէ անցած դնացած, գլխաւորապէս մեր կեանքի։ Հայ կինը ամեն ամիս Տարեգրում կը գտնէ եւրոպական նորագոյն կար ու ձեւի, ձեռագործի վերաբերեալ բացատրութիւններ, համարեա՛ն չափով, որքան տալիս է Նէզ-ռուսաց շաբաթաթերթը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. Գեղարուեստ եւ գիտութիւն։ 2. Պատմական և ժամանակակից վէպեր, պատկերներ, թատրական գրածներ։ 3. Բանաստեղծութիւն։ 4. Քննադատութիւն եւ կենսագրութիւն։ 5. կար, ձեւ, ժեռագործ եւ ամեն նորութիւն արհեստների վերաբերեալ։ 6. Տնային արդիւնաբերութիւն եւ տնտեսութիւն։ 7. Ճանապարհորդութիւն եւ Աշխարհագրութիւն եւ Թատրոն։ 9. Ժամանակագրական լուրեր, տեղեկութիւններ, յօդուածներ և այլն։ 10. Ֆելիէտոն, Ծաղր, Առած, Կատակ։ 11. Շախմատի եւ այլ խաղեր, Բերուս, Հարցեր, Խորհուրդներ, Այլեւայլք, Պատասխաններ։ 12. Ցայտարարութիւններ,

«ՏԱՐԱԶԻ» ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ 3 Ր. է.

Տարեգրին և Ազբէրին միանգամայն բաժնորդ գրուողը մի եւ նոյն հասցէով մինչեւ առաջիկայ դեկտեմբերի 1-ը փոխանակ 3 ր. պիտի վճարէ 2 ր., այսինքն Տարեգրի և Ազբէրի միասին փոխանակ 6 բուբլու 5 ր. և 28 կ. փոստի մարկա Ազբէրի պրէմիա «ՅԻՍՈՒՍ ԽԱՉԱՏԻՐ պատկերի ճանապարհածախսը։

ԱՊԱՅԻՒԻ 02 ՈՓԻՑ 2Ի ԸՆԴՈՒՆԵՈՒՄ

Հայցէն՝ Արտասահմանից Tiflis, (Caucase) Rédaction du journal illustré «TARAZ».

Խմբագիր հրատարակիչ

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Պրուսէլ, 19 Նոյմ.

Հակագերեւվարական Համաժողովին առաջին նիստն ամբողջովին նուիրուեցաւ արձանագրելու այլ և այլ առաջարկութիւններ, որք եղան Համաժողովին մասնակցող դանազան տերութեանց կողմէ։

Բարիզ, 19 Նոյմ.

Պաշտօնական շրջանակներու մէջ ընդհանրապէս կը գուշակուի թէ արդի նախարարութիւնն հաւանաբար իշխանութեան վրայ պիտի պահուի մինչեւ յառաջիկայ յունվար, ըստ որում մեծամասնութիւնը բնաւ տրամադիր չէ վստահութեան քուէ մը զանալու նմա, դէթ այս միջոցիս, որ բոլորովին անպատեհ կը համարուի նախարարական փոփոխման մը համար։

Բարիզ, 20 Նոյմ.

Երէկ ամէն կողմ զրոյց կը շրջէր թէ Զօրավար Պուլանժէ մեկնած էր Ժերսէյ կղզիէն և քանի մը օրէ ի վեր Բարիզ կը գտնուէր, այսպէս յաջողած ըլլալով ի դերեւս հանել ոստիկանութեան հսկողութիւնը թէ՛ Ժերսէյէն մեկնած և թէ՛ ֆրանսական հողին վրայ ոտք դրած ատեն, բան մը որ հաւանական չէ։ Մինչեւ հիմա, ոչ մէկ բան հաստատած է այս լուրը։

Բարիզ, 20 Նոյեմբեր

Իբր հետեւանք այն դիմադրութեան որուն հանդիպեցաւ Սահմանադրութեան վերաքննութեան յետաձգման վերաբերեալ օրինական ծրագրին, եւ այս՝ մինչեւ իսկ նախարարութեան անդամից մէջ, երեսփոխան Պ. Մոժան՝ որ ի զուր առաջարկութիւն մը ըրած էր այդ օրինական ծրագրի մասին, երէկ իր հրաժարականը ղրկեց առ Պ. Ֆլոքէ, նախագահ երեսփոխանաց ժողովոյն։ Այս բանս արմատական կուսակցութեան դժգոհութեան նշաններէն մին է։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 9 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ	
3 տոկոս Լոնդոնայի վրայ (Պանքայի)	109 1/4
3 » » » (վճարման)	108 7/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	23 2 1/2
» » » (վճարման)	23 10
Օսմանեան Թօնսօլիսէ	
Երէկ երեկոյ գոց. (Մարց. 1 · Սերի	18 39
Օրուայն գոցուելէն վերջը »	18 39
Դեռայն մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	18 35
Կէս օրին »	18 35
ԻՍԹԻԳԱԼԶԻ ՏԱԹԻԼԻ	
Երէկ երեկոյ	45 38
Այս առաւօտ	45 38
Կէս օր	46
ԸՆԹԱՑՔ ԱՒՏԷԼԹԼԹՈՅ	
Փոխառութիւն Ա. Սերի	36
» Բ. »	21 20
» Ը. »	18 35
ԲԱՆԿՆԵՏՈՒՄԵՐ	
Սօսիէթէ ժենէրալ Ադգ. Լիր	4 20
Գրեսի ժենէրալ Օսմ. »	8 29
Պանք տը Ֆրանս » »	7 14
Սօս. Շանժ է վալէօր » »	4 34
Թրամուէյ » »	477
Բուսէլի երկաթուղի Ֆր.	77 50
Օպիկասիոն տը Բրիօրիթէ »	— —
Բանկնեթուղի Լիմբրիմի	125
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ	
Օսմանեան ասկի Դրշ.	100
20 ֆրանքոց »	87 32
Անգլիական ասկի »	110 28
Իմպերիալ »	90 10
Գրիմզ »	51 10
Բուսէլի Թղթագրամ »	8 66
» արծաթ »	77 25
Մէտ. արծաթ. (տարբ.) »	168 5
Վիշնոյ »	103 20
Հինգնոյ »	103 20
Մէթալիք »	100
Թասֆիյէ »	7 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Նոյեմբեր Ժամ 4 վայր — Երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87 70
» » 4 1/2 %	195 25
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	17 50
» Օսմանեան երկաթուղի	78 25
» Բէյթի բաժնեթուղթ	517 50
Պանք Օթոման	540
Գրեթոի Լիոնէ	680
Իտալական Ռանթի 5 %	94 25
Հիլլենական 5 %	472 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	465
Եգիպտական միացեալ	416 25
Պանք տը Բարի	812 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	389 25
Սուէզի ջրանցք	2327 50
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 25

Լոնտոն, 20 Նոյեմբեր Ժամ 6 վայր — Երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	97 5/16
Օսմ. » Սերի Դ.	17 1/4
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	36 5/8
» » » Բ.	21 7/8
» » » Գ.	17 5/16
Փոխառութիւն 1877	99 3/4
Պանք Օթոման	11 7/16
Եգիպտական միացեալ (ինդիքէյէ)	91 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	102 1/2
Տայլոր Ռանիէ	81 3/4
Օսմանիա (փոխառ. Բօչիլտ	104
Հիլլենական 5 %	93 3/4
Մոնթօլ »	78 1/4
Ռուսական 1873	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 25 1/2

— —

ԲԱՐԻԶ ԹՂԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 Նոյմ. ժ. 10 վ. — Երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87 70
» » 4 1/2 %	195 25
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	17 50
» օսմանեան երկաթուղի	78 25
» Բէյթի բաժնեթուղթ	517 50
Պանք Օթոման	540
Գրեթոի Լիոնէ	680
Իտալական Ռանթի 5 %	94 25
Հիլլենական 5 %	472 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	465
Եգիպտական միացեալ	416 25
Պանք տը Բարի	812 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	389 25
Սուէզի ջրանցք	2327 50
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 25

Լոնտոն, 20 Նոյեմբեր Ժամ 6 վայր — Երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	97 5/16
Օսմ. » Սերի Դ.	17 1/4
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	36 5/8
» » » Բ.	21 7/8
» » » Գ.	17 5/16
Փոխառութիւն 1877	99 3/4
Պանք Օթոման	11 7/16
Եգիպտական միացեալ (ինդիքէյէ)	91 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	102 1/2
Տայլոր Ռանիէ	81 3/4
Օսմանիա (փոխառ. Բօչիլտ	104
Հիլլենական 5 %	93 3/4
Մոնթօլ »	78 1/4
Ռուսական 1873	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 25 1/2

— —

ԲԱՐԻԶ ԹՂԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 Նոյմ. ժ. 10 վ. — Երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87 70
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	17 47 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	78 25
Եգիպտական միացեալ	— —
Վիեննա, 20 Նոյմ. ժամ 10 վայր	—
Օսմանեան երկաթուղի	39 90
» Բէյթի բաժնեթուղթ	118
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 75(?)
Պերլին, 20 Նոյմ. ժամ 10 վայր	—
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	19 85
Ռուսական թղթադրամ	214 1/4
Օսմանեան երկաթուղի	85 50

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բզզիւնք գլխու մէջ։ Մինչդ իւր տան մէջ բուժելու զայնս, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն։ 30 սանթիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսի պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ 18

M. Nicholson, 4, rue Drouot, Parsi

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԿԱՐՆՈՅ

ԿԱՐԻՆ, 30 հոկտ.

Վերջապէս հասաւ քաղաքիս առաջնորդական ընտրելեաց ցանկը, զոր Խառն Ժողովը Նոյնուութեամբ հանեց յատեան Գաւառ. Ընդհանուր Ժողովոյ, որոյ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ՝ կիւրակէ առաւօտ ժամ ճիշդ 5ին, ի ներկայութեան 25 երեսփոխանաց և բազմաթիւ ունկնդրաց։ Արժ. Տեղապահ Հայրն ատենը բանալով՝ մաղթեց իւրաքանչիւր երեսփոխանի համար Հոգւոյն Սրբոյ շնորհքն, որով առաջնորդեալ կարենայ ամէն մէկն արժանաւոր ընտրութիւն մը կատարել։ Ատենապետ էֆ. համառօտ կենսագրութիւններն ըրաւ ցանկին մէջ գտնուած բոլոր եկեղեցականաց, և ապա հրաւիրեց երեսփոխաններն ի քուէարկութիւն, որ նոյն ժամայն տեղի ունեցաւ օրինաւորապէս եւ կանոնաւորապէս։ Քուէներնիս կատարուելով, միահամուռ քուէիւք Կարնոյ Առաջնորդ հռչակեցաւ Գեր. Տ. Դէորգ Ծ. վրդպ. Իւթիճեան, Պատրիարքական Փոխանորդն, և սոյն ընտրութիւնն իսկոյն Դիւանին կողմանէ հեռագրով ծանուցուեցաւ թէ՛ Ազգ. Պարիւրքարանի և թէ՛ նորընտիր Առաջնորդին Կարնոյ։ Ապա երեսփոխանք յանկարծ իրենց խնդակցութիւնն ու շնորհաւորութիւնները յայտնեցին այս յաջող ընտրութեան համար, և միաձայնութեամբ որոշեցին յանձնարարել Գաւառ. Խառն Ժողովոյ յատկապէս խնդրել Ազգ. Պատրիարքարանէն որպէս զի անմիջապէս նորընտիր Առաջնորդ Հօր Եպիսկոպոսական վկայական շնորհէ, որով փութայ Ն. Գերապատուութիւն Յարարատեան Մայր-Աթոռ և Եպիսկոպոսանալէ յետոյ գայ բազմիլ Յաթոռ իւր, որ անձկանօք կը սպասէ Ն. Գերապատուութեան բարեբաղդ գալստեան։

Որչափ ցնծառիթ եղաւ Կարնոյ երեսփոխանութեան այս արժանաւոր ընտրութիւնն, այնչափ ալ մխիթարութիւն պատճառեց իւր տուած վերջին որոշումն, և կը բարեմաղթենք որ երկինք արժանի ընեն Ն. Գերապատուութիւնն ընդունելու Եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնն, և պարգեւեն կարողութիւն և յօժարակամութիւն իրեն հաւատացեալ մեծ պաշտօնը վարելու արդիւնաւորապէս, որպէս իւր անցեալ և ներկայ պաշտօններուն մէջ ցոյցուած է այն արժանիքը, որով միայն արժանացաւ երեկուան միահամուռ փառաւոր ընտրութեան։

ՇԻՐԻՆԻՑ Ս. ԳԷՈՐԳԱՅ ՎԱՆՔ

Ա.

Օրեր կ'անցնին, տարիներ կը բոլորին, ու մարդս, ինչպէս կ'ըսեն մեր մայրեր, անթեւ թռչունի նման, հարիւրաւոր մշուններ հեռի, ծովեր ու ցամաքներ կ'անցնի, ու տակաւին թարմ և վառ կը մնան նորա հոգւոյ և մտաց մէջ այն սուրբ յիշատակաց մտապատկերները զորս իւր աչքով տեսած, սրտով սիրած և հոգւով պաշտած է։

Այսպիսի անմոռանալի յիշատակաց աղդեցութեան ներքեւ՝ կարծես թէ մտովի կ'երազեմ դեռ այն տպաւորութիւնը զոր գործած է յիս 1884 հոկ. 3ին ի Շիրնից Ս. Դէորգն ըրածս ճամբորդութիւնն։

Առաւօտ մ'էր, աշնան այն ցանկալի առաւօտներէն մին ուր երեկոյեան թխպայորդ և մայլոյտ ամպերը տեղի կուտան երկնից ջինջ կամարին վրայ ոսկեգոյն արեգի պայծառ ճառագայթներին, որք՝ տարուոյ յետին բոյսերի շաղաթաթախ ցողուններն ու տերեւները գրկելով՝ արծաթագոյն կ'երփներն լեռն ու ձոր, արտն ու հովիտն։

Արդեօք ո՞րքան հաճոյական է ճամբորդութիւնն այսպիսի վայրերի մէջ՝ մանաւանդ երբ լինի նա գեղջուկ ուխտաւորաց ընկերակցութեամբ։

Անհամբեր և անզուսպ տենչ մ'ունինք, կ'ճապարենք ճամբայ ելնել, արդէն Խիզանի Շնինձոր գաւառակի գիւղերէից ուխտաւորներէն շատերը դուրս եկեր են. այս կողմերի ամէն հայ գիւղ իւր մասնակցութիւնը պէտք է ունենայ այս ուխտագնացութեան մէջ, մեք ալ Խակեւ գիւղի ուխտաւորաց հետ դուրս գալով՝ Խարխոց գիւղի ուխտաւորներին կը միանք ու կը շարունակենք մեր ճամբան։

Խակեւէն Խարխոց տասը վայրկեան է հեռաւորութիւն։ Իսկ մինչեւ Շիրնից Ս. Դէորգը 3 ժամու բացակայութեամբ՝ Պալաժուր և իւր յարակից հպատակ լերինք՝ որոնք կը կազմեն Անտիաւրոսի շղթայի օղակներ, անջրպետ և խորոց են սոցա միմեանց։

Մեր ուղին՝ Խարխոց 40 տնեւոր հայ գիւղի արեւելեան կողմէն սկսելով՝ անմիջապէս զառիվերէ մը վեր կ'ելնենք։ Երկու ժամէն աւելի կը տեւէ այս վերելքն, լերին եւ մտախոհ կ'անցնինք բազմաթիւ պաղ ու զուլալ աղբիւրներ, որոնք իրենց վճիռ կարկաչներով կենդանութիւն կուտան այս լերանց և հովտին։ Այսպէս շարունակելով մեր ուղին, անդգալաբար ինք զինքնիս կը գտնենք Սպայետ գաւառակի արեւմտեան կողմի պարսպապատ կանգնող Դաշրուց գլուխ անուն լերան աջ թեւի վրայ։

Բ.

Սպայեր գաւառակի հիւսիսային արեւմտակողմի բարձր լեռներէն միոյն գագաթի վրայ ենք հոս. քարակարկառ մը վրայ պէտք է նստինք խուն ինչ յոգնութիւնիս անցուցանելու և բարձրէն դիտելուս այն տեսարանն որ համակ զմայլելի է։

Մեր ետին կը մնան Կեդրոնական Խիզան և Շինինձոր գաւառակներ։ Առաջինն իր գեղատեսիլ անտառներով՝ գողտրիկ դաշտովն և աւերակ Խիզան քաղաքովն։ Երկրորդն՝ իր սիրուն հովտով, բարեբեր այգիներով և պղտատու ծառերով։ Մեր դիմաց, դէպի հարաւ կ'երկարին Սպայետի 205 աւելի հայ և 7-8 քիւրդ գիւղերն, հիւսիսէն հարաւ վազող համանուն գետակի աջ ու ձախ կողմերի վրայ չինուած, մերթ յարեւելս և մերթ յարեւմուտս հակելով, գետակի ոլորապտոյտ հոսանաց և երկու կողմանց լեռների ուղղութեամբ։ Խիստ հիանալի է հոս տեսարանը։ մանաւանդ երբ սիրահար է ոք բնութեան անկարագրելի գեղեցկութեան։ եւ սակայն՝ դիտելէն ու զմայլելէն հետաքրքրութիւնս չը յագեցաց, կը թողնք մեր այս հանգստարան, զի օրուան ժամերն արդէն բաւական անցած են, եւ մենք տակաւին եօթն ժամու ճամբայ ունինք գնալու։ Ճի նստելն է վտանգ եւ քալելը ագնայ։ Արդ՝ եթէ մեր մէն մի քայլին բացուող նորանոր տեսարանի հաճոյքն ալ չը լինի, այլ եւս յառաջ գնալ չէ կարելի։ Որքան Խարխոցէն ցայս վայր զառիվեր, նոյնքան եւս զառիվար, և ահա՛ կեդրոնական Սպայետի Բաղէնց գիւղի Ս. Աստուածածին վանուց առընթերն եմք։ Կը տրոփեն մեր սրտերը՝ երբ ամէն կողմը կը տեսնենք նախնեաց յիշատակներ։ Անհամբեր եմք այս վանքէն ներս մտնելու՝ բայց մեծ պարանաց մէջ եմք, փոխանակ վանքի և մենաստերնդ, այս հաստատութիւնն բազմընտանիք չինական տան մը կը պատկանի։ Տարիներէ հետէ հոս ընակութիւն գտած է այդ վանական տունն, որ վանուցս բոլոր սեփականութիւնն իւրացնելով, իրենց հօրենական տունը դարձեր է։ Զորս եղբայրներ և հօրեղբօր որդիներ են ասա նստողները, իրենցմէ ամենաագէտն ու պարզամիտն Տէրտէր են ըսեր, — եթէ վանականներէն մին քահանայ չը լինի, կարելի չէ որ ժողովուրդը համոզուի և մատաղ և պտլի գանձուի։ Հոգին ելնէ ժողովրդին, թող չը լինի մէկ տարուան թեմական պտղին, ու Աղթամարայ կաթողիկոսն, այրը բենէն որոշել չը գիտցող Տիրացուին կուտայ իշխանութիւն «արձակելոյ և կապելոյ»։ Ո՞վ է մեզաւոր, ոգէտ քանա՞ն թէ արծաթասէր կուերպան։

Ցոյժ տարօրինակ է վանուցս ներքին կեանքը։ Հոս բնակող ընտանիքն, նախանձութեան մարմնացումն է։ Ինչպէս ըսինք, չորս եղբայրներ էին հոս նստողներ, իւրաքանչիւրն իւր կնոջ և զաւակաց համար ունի առանձին խցիկներ եւ զատ խոհներ, ոչ իրարու հետ կը խօսին և ոչ մէկ սեղանի վրայ կը ճաշեն։ Կարծես անմոլութիւնն այս վանական ընտանիքէն կ'առնու իւր ծագումն։ Մէկ խօսքով, այնքան պժգալի է տեղւոյս ընտանիքի ներքին, որքան խոտելի արտաքինն։ Անշուք և տխուր մի տաճար՝ որ թագցուած է սեւ և մթին խոհանոցի ետին, իւր տխրութեամբ կ'ազդէ մարդուս արդար մի զայրոյթ։ ամէն բան ուրեմն իր տեղ թո՛ղ մնայ, քանի որ մեր գրէն «ճայն լարեալոյ անապատի» կը գառնայ։ — Մինչ Աղթամարայ կաթողիկոսն իւր քթի և թեւի ներքեւ եղող մենաստաններ բարեկարգած է որ՝ իր Աթոռէն 10-15 ժամու չափ հեռու, այսպիսի բազմաթիւ վանքերն ուս բարեկարգելու ժամանակ գտնէ։

Գ.

Երկու ժամու չափ Բաղենից վանուց մէջ նստելէ և ի սիրտ և հոգի խոցուելէ ետք, տխուր զգածման մը ներքեւ կը շարունակենք մեր ուղին։ Հապճէպով կ'անցնինք Բաղէնց և կեղիս հայ գիւղերն։ ու հետզհետէ մեր կարաւանն կ'ըստուերացնեն Սպայետցի շատ մը ուխտաւորներ։ Ուղղինիս մէջտ հարաւային արեւելս կը յածի, ու առջեւնիս նորանոր սիրուն տեսարաններ կը բացուին։ Մեր ետին կը մնայ կեղտոտ ամայի վանք ու մեր հարաւէն կը տեսնուի Սպայետի աւերակ բերդ, որոց նկարագիրն և պատմութիւն ունի խիստ տխուր հետեւութիւն։ Կը քալենք և կը քալենք ու մէն մի տեսարանին՝ զանազան հարցումներ մեր ուղեկցաց կ'ուղղենք, մեր հետաքրքրութեան երկրորդ առարկան գիւղացի ուխտաւորաց հոգեկան զբաղմունքն և մասնական խնդրն է։ Ահ, քանի՛ սրտագրաւ է տեսնել գեղջուկներուն ուխտագնացութեան այն խաստուտիկ կարաւանն, զոր կը կազմեն այր, կին, կոյս, երիտասարդ, ծերն ու պառաւ, թուչնոց ճագարատն երամներն նման կ'երգեն ու կը ցնծան։

Երեք ժամու չափ կը հեռանանք Բաղենից գիւղէն ու վանքէն, կ'անցնինք երեմն նեղկիկ հովտակ մը, եւս երբեմն խոտոր դարատափէ մը, ու կը ժամանենք Սպայետի արեւելահարաւի այն մասն, որ կը ներկայէ երկրորդ հովիտ մը և որոյ վրայ չինուած կան Դաշտ, Մատ և Մատամէն հայ գիւղերն, իւրաքանչիւրն 10-15 տուն ազգատ բնակիչներով՝ որոց կեանքի նկարագիրը կը պատճառէ միշտ և կարեկցութիւն։

Դաշտ և Մատ գիւղերն անցնելով կը կտրենք այն փ քրիկ ձորահովիտն՝ որ կ'ոռոգուի Մոկաց հարաւային մասի լեռներէն բղխող ուրիշ մի վտակաւ։ Այս վտակն դէպի արեւմուտ ընթանալով կ'երթայ միանալ Սպայետի այն գետակի հետ զոր յիշեցինք վերեւ։ Այսն զոյգ գետակաց միութիւն բաւական մեծ գետ մը կազմելով, Սպայետի ամրողջ գաւառակն, Նզարների մի մաս և Շերվանի քանի մը գիւղերը կը ջրէ ու իւր ծոցն այլ և այլ օժանդակներ ընդունելով կ'երթայ զօրացնել պատմական Տիգրիսի այն աջ բազուկն որ կը ծագի Շատաղ և Մոկս գաւառաց սիգապանծ լեռների անապակ ակներէ։

Սպայետի հարաւային արեւելեան մասի հովտի սահմանէն կ'սկսինք այն զառիվեր, որ՝ Մոկաց աշխարհի հարաւային արեւմտակողմի և Սպայետի միջեւ անջրպետող լերան նստուածքը կը կազմէ։ Այս ճամբան գրեթէ երկու ժամ կը տեւէ։ կէս մը առլեփ և կէս մը խստոր ուղի մ'է։ Մեր ուղեկից ուխտաւորաց պատմութիւններ ուշադրութիւններս կը գրաւեն ու մենք անզգալաբար զմեզ Շերնից Ս. Դէորգայ վանուց հանգէպ կը գտնենք։

Դ.

Շիրնից գիւղ որոյ անուամբ կը յորջորջուի նաեւ այս վանքը մեր ստորեւ կը տեսնուի։ Հոս կը բնակին այժմ 14-15 տուն քրդեր, փոխանակ նորա նախկին բնակիչ հայերի՝ որոց յիշատակաց հետքերը դեռ ևս անտէր եկեղեցւոյ և մեռելոց խաչաքարերի վրայ կը փայլին։ Մենք անցղակի կը դիտենք սոյն գիւղն և իւր նախկին կեանքի հին պատկերները, և յուզմամբ կը փութանք մեր դիմաց կեցող վանքը մտնել։

Շիրնից Ս. Դէորգայ նախագաւթին հին և նեղկիկ դրան սեմէն ներս կը կոխենք, մեր շուրջն ուխտաւորաց խուռն բազմութեամբ բոլորած կը տեսնենք։ Այս բազմութիւն հաւաքուած է Խիզան, Կարկառ, Նզար, Շէրվան, Գէրվար, Մամուտանք, Մոկս և Սպայետ գաւառների բարեպաշտ հայերէն, բոլորն էլ միաբան և գրեթէ միատարազ՝ որոց հագուստի ու կապուստի, նիստ ու կացի եւ. սովորութիւններ մեր նախնի դարուց պատմութեան նկատմամբ զանազան գաղափարներ կը ներշնչեն։ Թէ այս ճամբորդութեան մէջ մեր տեսած երեւոյթներէն կրած տպաւորութիւնք և թէ այս տեսարանի ազդեցութիւն մուցնել կուտան մեր ճանապարհի կրած յոգնութիւն, ու մենք՝ խառն մոռամանց ու խոհերց մէջ ընկղմած՝ կը մտնենք այն Տաճարն որ, անկզելի զոհն մեր գոյութեան, հոս այս բարձրարերձ լերան վրայ կանգուն կը մնայ, և իւր մայրենի լեզուն ուղիղ խօսիլ չը գիտցող և իւր կրօնի և ազգութեան մասին ծանօթութիւն չունեցող բիւրաւոր անուս եւ տգէտ հայ գիւղացիների հոգեկան միութեան միջոց կը դառնայ։ Այո՛, շատ վրսեմ է մտածումն որ ծնունդ կ'առնուի մարդս այսպիսի պարագայում։ ո՞ր ծայրեղ սկեպտիկեան որ այս տեսարանի առջեւ անտարբեր լռէ։

Ցնորութեամբ կը գրենք որ, այս վանքի ներքին կացութիւն, Բաղենից վանքի պատկերը կը կրէ։ Քահանայի մ'աւատական տուն ժամանակէ հետէ ժառանգած է այս հաստատութիւնն։ Մերոնի Տէր Աւետիս Քահանան իր եղբայրներով, որդւովք և թոռամբք սեփականած է նորա գոյութիւն։ Փութիկու հռչակաւոր Ս. Գէորգէն ետք, Շիրնից Ս. Գէորգն է միակ սուրբն այս երկրի ժողովրդեան։ Ամեն տարի նուիրութիւն մ'այս վանքէն դուրս կուգայ՝ զոր կը կազմեն կամ մէկ երկու վարձեալ քահանաներ և կամ քանի մը կոչտ գիւղացիներ։ Թէ այս անհրաժեշտ նուիրակութենէն և թէ վանուց սեփական կալուածներէն, կենդանիներէն, բարեպաշտական նուէրներէն բաւական գումար մ'եկամուտ կը գոյանայ, զոր վանքապատկան կամ վանական տէրտերի տունը փառաւորապէս կը վայելէ՝ միայն թէ տարեկան քանի մը լիրա Աղթամարայ կաթողիկոսին նուէր ելնէ։

Ինչպէս վանուցս բարոյական նմանապէս և նիւթական կազմակերպութիւն ունի խիստ յոռի մի կացութիւն։ Վանուցս Տաճարն՝ որ պատկառելի հնութեան եւ հայկական հին ճարտարապետութեան հրաշակերտ մը կը թուի լինել՝ չրջապատուած և խճողուած է մութ, խոնաւ, անկարգ և անկանոն խցիկներէ, սխոռներէ և գոմերէ, որոց մէջ հաւասարապէս կը բնակին վանահօր ընտանիքն ու կենդանիքը։ Գեղջուկ հին տան մը երեւոյթը կը կրէ այս վանքն ուր կը պատսպարուի հայ ընտանիք մը, որ նման է ապացուցման թէ այսպիսի ամայի լերան մը վրայ եղող սոյն հաստատութիւնն հայի է սեփականութիւն։

Ուրեմն աւելորդ է քննադատութիւնն զոր կը ներշնչէ սոյն և նման վանօրէից Տէրտէր և արդէն տխուր կացութիւնն։ Մեք իբրեւ սիրահար ընթեան գեղեցկութեան և այս երկրի ժողովրդեան սովորութեան, դառնանք նկարագրել այն տեսարանն՝ զոր կը կազմեն աստ խմբուող չինական ուխտաւորաց բազմութիւն։

Շարաթ երեկոյ է, անլոյս և մթին տեսարան բեմի վրայ՝ իւրով լի հոգ մի ճրագ կը պլպլայ, արձակելով մի աղօտ լոյս իւր չուրջ բոլորած երեսունի մօտ (1) գիւղացի քահանայից ջղուտ և մեւամաղձիկ դէմքերին։ Ներկայ ուխտաւորաց երամն իրարու վրայ դիզուած իւրաքանչիւրն իր խնդրանքն յերկինս կ'ուղղէ բազկատարած, չատերն ևս լալով կ'աղաղակեն առ «Ո՛վ մեր Հայր Աստուած»։

Երեկոյեան ժամերգութիւններէն ետք, կը քաշուի ամեն մէկը իր տեղ։ Վանուցս մէկ քանի անկանոն խցիկներ՝ արդէն անբաւական ն տեղաւորելու բոլոր ուխտաւորներ, մեծամասնութիւնը կը դիմէ բացօթեայ տեղեր, և վանուցս շուրջ՝ այն չքնաղ և բարձրահայեաց սարաւարթի վրայ՝ որ բարձրացած է Մոկաց հարաւային արեւմտեան՝ Սպայետի հարաւային արեւելեան և Ապարանից Աշխարհի կամ Մամրտանից հիւսիսակողմի սահմանաց միջեւ և որոյ վեհութենէն դիտելով տեսարանի անկարագրելի գեղեցկութեան հետ հորիզոնի ընդարձակութիւնն, եւ կարգուցաց անթիւ լեռների իշխանական տարբն ու կարգ և մեր ուշադրութեան առարկայ դարձող ներկայ ժողովրդեան բարեմտութիւն և իր հնաւանդ սովորոյթք, անհնար է այս պատմական և վիպական իրականութենէն չը յարբշաւակուիլ եւ արբշիռ չը դիտել այն նախչուն պարը, զոր կը կազմեն այր եւ կին, կոյսն և երիտասարդ, բոլորն էլ անկեղծ և անխարդախ, ձեռք ձեռքի տուած, թեւ թեւի միացուցած, ոտից և գլխոյ դէպի յառաջ և յետ միակերպ և միաձեւ կրկնակի շարժումներով ու ճարպիկ ճօճումներով կը խաղան և կ'երգեն։

Մոկաց Սարեր պէտպէտ քարեր,
Դեռ չէ լուսցեր՝ արեւն առեր, ելեր։

Ողջոյն գիշերը խաղի ու երգի, մատաղի և կրակի, ճվցի ու մվցի ժխորն, վեհաշուք լերան վրայ տիրող խորին լռութիւնը կը խլեն և մեզ գլուխ գեսին գրնելու հանգիստ չեն թողներ։ Անքուն աչքով և հետաքրքրութեան անյագ տենչանքով գիշերուան ժամեր մեր վրայ կը սահին։

Առաւօտն, աղօթարանը բացուելով արեգական առաջին ճառագայթները՝ մեր հանդիպակաց Մոկաց սէգ լերանց ետեւէն տակաւ առ տակաւ կը ցոլանան, իրենց հետ բերելով Վասպուրականի անուշ քամին որ գիտես թէ Վանի եղեմական պարտէզների և խորտիկ այգիների առատ պտղոց և անմահարոյր ծաղկանց դրախտային բուրումներ իրենց թեւերի վրայ այդ փափկիկ սուրհանդակներ բարձած կուգան զմեզ ողջունել։ Վանուց կոչնակն ևս յեկեղեցի կը հրաւիրէ ուխտաւորներն։ անմիջապէս կը խմբուին մեր յիշած Տէրտէրներ, ու իրենց յատուկ եղանակաւ կ'երգեն «Առաւօտ լուսոյ, արեգակն արդար, առիս լոյս ծագեա՛ս», մեր պաշտելի Ծնողհալուց հրեշտակային երգերն, որոյ ասուածային քնարի լարն ո՞րպիսի իմն զգացմամբ կը շարժէ մեր հոգւոյ թելերը։

Կ'աւարտի ժամն ու պատարագ, ամեն ոք դուրս կուգայ արագ։ Մատաղներն եռած և վանքի տան ճաշն (ֆէյլէկ) պատրաստուած էր, անուշ անուշ ուտելէ և խմելէ վերջ, յետին հրաժեշտի համբոյրները կ'ուղղուին Ս. Սկաւառակ Սուրբ Նշանին, Ս. Գէորգայ Տաճարին, հողին և ջրին, ու խումբ խումբ մեկնողուխտաւորաց հետ՝ մեք եւս հաղարումէկ մտածումների և խորհրդոց առատ պաշարներով բեռնաւորուած մեր եկած ճամբով տեղերնիս կը վերադառնանք։

Ղ. Գ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

(1) Թէ Սպայետի, թէ Խիզանի և թէ Աղթամարայ միւս թեմերին պատկանող այն գիւղերն իսկ, որ 7-8 տուն է հազիւ կը բաղկանան, մէկ երկու քահանայ կ'ունենան և շնորհս այն մէկ քանի լիրային՝ զորս ընծայուք չեն խնայեր Աղթամարի Վեհափառին։

ՍԴՈՒԴԻ ՄՕՌԻՒ ՁԵՌՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Ազգ և Պուռն,

Ցորվի հետ սկսած եմ գործածել ձեր Ազգի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանաւանդ խուլության և անարիւնության հիւանդութեանց քան մի դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը մ'շատ նախամեծար հանդարուելու է Մօրու ձեռն իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

Տ.Ռ. ԱՆՏՐԻԱՍԻԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Պ. ՄԷՅՖՈՐ

Ք. ՏԷԼԼՈՒՄ, ՅԱՋՈՐԴ

Ο ՎԻԼ ԴԷ ՖՐԱՆՍ

Գալաթիա, 3, Մահմուտիյէ փողոց
(Թարա-քէօյ)

ՄԵՆՔ ՎԱՃԱՌԱՆԱՆԴԻՍ
Անճագին զեղչով
ԶՄԱՆՈՒԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒՆ

Ամէն տեսակ անձրեւանոցք, գաւազանք, բրդեայ գուլպայք, կոշիկք, պզտիկ աղջկանց համար գուլ պայք, ֆլանելէ ժիլեներ, թափօ տարատներ, մերինոսէ ժիլեներ, կտաւեայ շապիկք, ֆըլանելէ շապիկք, օձիք և թեւնոց, փողպատ, ամեն տեսակ ձեռնոց, մատանիներ, անկողնի առաւներու համար կտաւ, բամբակեղէնք, զուտ բրդէ ֆլանելէք, ձեռաց սրբիչք, անձեռոցք, թաշկինակք, անկողնի ծածկոցք, անթափանցիկ հագուստներ, ուղեւորութեան մտուկներ, հոտաւէտ նիւթեր, խոզանակներ, պլպոմներ և այլն և այլն։

ԱՐԱՇ ԴԻՆ — Ոսկին 108 էն։

Վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներուն այս մեծ զեղչի մասին հանդուելու համար կը բաւէ պարզ պյցելութիւն մը ի Վաճառատունն, ուր պիտի հակոչուի ապրանաց անսուղ բնոյթ յատկութիւնն և ընծայուած առաւելութի

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՆ ԵՒՑ ՄԷՐԻՔԷՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒԻԸԼԷՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ Հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար միրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած ՁԱՍՆԻՆ 17,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Ր Ի Թ Ա Ց Մ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը դիմեն Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկի Նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ կ. Պոլսոյ Վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՔԻՐ

Միապտեա օրունճաղ պէշ պին քիլէ պուղտալը՝ թէշրինը սանի բուսինին սէքիզնճի չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիխ վէրիլէճէկի, վէ իրթէսի կիւնիւ։ Եւ զամ պէշ թէնդի գաղուլ օրունճաղը ճիէէմիլէ, իմանարնա թալիպ օրանլարը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլ մէլէրի իլան օրունուր։

4 թշրինը սանի 1889 887
Նո. 1 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՔԻՐ

Էնլի պօղ ապա եիւղ էլլի պին մէթրօ, պէհէրի ճերմի իւչ ղրուշ.

Իղմիր բամպուղը եիւղ էլլի պին քիլօ, պէհէրի ալթը ղրուշ ճերմի եէտի բարա։

Նիզամիյէ էլլիսիէ անապարը իլէ պէգ ֆապրիգայի հիւմայունը իչիւն մէգէրի միւնագասատա պուլունան իքի գալէմ ապա իլէ Իղմիր բամպուղը ֆիյաթը մուրագգասալէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինէ օրուպ, թշրինը սանինին սէքիզնճի չարչէնպիհ կիւնիւ սաաթ օնտա գարարը վերիլիպ, վէ տօգուզընճը բէնճէնպիհ կիւնիւ սաաթ օնա գասատ եիւզտէ պէշ թէնզիլաթլարը գապուլ իլէ մէգիւր սաաթտա իհալի գաթիսէլէրի իճրա իտիլէճէկինտէն, թէնզիլաթա բաղիպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմանիյէ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օրունուր։

4 թշրինը սանի 1889 888
Նո. 2 3—3

ԼՈՒՍԱՆԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՕԼՊԻՒՍ

Տ...

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԵՂԲԱՐՑ քով տասն և հինգ տարուան աշխատութենէն և փորձառութենէ յետոյ, Բերայի Մեծ փողոցին մէջ ի թիւ 301 Տըմիվիի Վաճառատան վերեւ հաստատած ենք Լուսանկարչատուն մը Ֆեռէյ-ա անուամբ։ Այս լուսանկարչատուն արդի գիտութեան բոլոր կատարելագործութիւնները պիտի ունենայ։ Աշխատութիւնք փութով յառաջ կը տա։ ։ ին։

Լուսանկարչական արուեստին կը մեր երկար փորձառութիւնը, հաս ակութեան մեզ շնորհելիք վստահութեան արժանի երեւելու. մեր հաստատամիտին միացած, քաջալերական ապագայ մը ցոյց կուտայ մեզ։

Ուստի չենք տարակուսիր, Տ..., թէ մեր կարողութիւնը փորձելէ յետոյ, պիտի յանձիք մեզ շնորհել ձեր յանձնարարութիւնը։

Ընդունեցէք և այլն։

ՊՕՂՈՍ ԹԱՐԽՈՒԼԵԱՆ
ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՐ-ՈՐՍԷՆԵԱՆ
ԱԼԵՔՕ ԳԱՎՃԵԱՆ

25—75
654

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ
Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյ և Բուլուլ-Գալանի կանոնաւոր գծով

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ամարտի որ պիտի մեկնի նոյ. 26ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղղել և այլ տեղեկութիւն

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիել առ գործակատարն
ԹՈՒՐՔԻ ԲԸՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Մէլէթ
Մոմչանէ փողոց, Թիւ 14

371

Արտօնատէր Ս. ՏՍՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՀԱԶԻ . ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻՏԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՂԱՓՈՂԻ ՀԻԱՆԴԵՒՈՒ ԵԱՆՑ դէմ իբր ապահովագրական այս դեղն գործածեցէք. Համբաւը կը հաստատուի այն որ զմանթիւ նամակներով զրպ Պասէլ կ'ըստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն նեղիլի թնդանօթակրոն վրայ, է Ուիք, ըսկոսիա.

«Ուիքի պարան, Ըստ որում կը նեղուէի յանմառ. Հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, վ.սեմ. կոմս Գարթենշյան ձեռագրեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանին անհոսնի հատիկներով և կրնամ հաւատալ ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առաջ իսկ պէտք ունենալուցս գործերս դադրեցնելու, և առաջին փորը սրուանը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութիւնս կը յանձնարարեմ զայն պոլսոյ։ (Սոր.) Ա. Լինզէյ, Նեղիլի թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ գեղերու. վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին։ և բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլին։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՍՈՒԷԼԻ, 4, Ալպհան Բաղէյս, Պլաքֆրիարս բոտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով.

76 Մ. ԷՍՄԱՒՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ.ղիմատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամաեէյից, 95 և 97

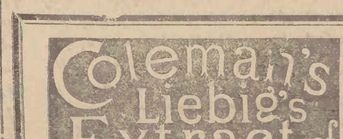

Թ. ՐԻՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍԻ Մ. Բ. Ս. Ա. Լ. Լ. Մ. Բ. Ս. Բ. Հ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լոքն Բոտ և 24 Համիլդըն Ագուէյր

Պրքնհիտ, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք։—Ես նկատ առնելով խարդախ մրցման մը հանած գանգատները, կը փափաքիմ յայտնապես գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մաթի պատասխանենէն։ Քանի քանի անգամներ տեսած եմ սաստ առաջորդաց ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ դայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զոր պարզ գինեն (առանց մուգի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունեցէք, և այլն և այլն։

Թ. ՐԻՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկը ցերմանպես յանձնարարած եմ զայն։

Հարցնել ԳՈԼՄԻԹԵՆ ԳԻՆԻՆ Լիեպիգի մի և Մաթի խառնուրդով, գրաւոր անպայմանապէս։

Դիմեցէք սառարգելոյն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Դ.ոլիմոն և ընկերութեան գործարանին Ս. Հօրեմ Նորուել և Լոնտոն։

Լ.ՍՄՈՒՆԾ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շիւլլի Թրամաեէյից. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՐԱԼԲԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԱԿԱՆ ՅԱՌՏ ԻԻՂ

Իբրեւ ածիք որ լրացնէ ի սակայն

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՎՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անորժահամ է

Մորիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ, հրոշոպիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոշլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողաճութիւնը

Թժիշկներէն ընդունուած է, տիրոջ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և անոնէն փոփուկ ստամոքսները կը սանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԻՐՋԷԼ 443

ՓԱՈՒԶՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍՊԻՐ)

ՀԱՆՐԱՏԱՆՕՐ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՆ ՐԻՊԼՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յամախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաղուչէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կրնա մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն չինուած են նոյնպես բերէտով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար տանիլ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաղուչէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ տուիծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութին և բոլոր քաղուչէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գարու, Գոճաման Օղլու խան, Ճորճի Կիսորոյի թիւ 13 մթերանոցը 837

1242

CAPSULES
MATHEY-CAYLUS
Préparées par le DOCTEUR CLIN Prix Montyon

Les Capsules Mathey-Caylus à *Enveloppe mince de Gluten* ne fatiguent jamais l'estomac et sont recommandées par les Professeurs des Facultés de Médecine et les Médecins des Hôpitaux de Paris, Londres et New-York, pour la guérison des :
Ecoulements anciens ou récents, la Gonorrhée, la Blennorrhagie, la Cystite du Col, le Catarrhe et les Maladies de la Vessie, et des *organes génito-urinaires.*

Une instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger les Véritables Capsules Mathey-Caylus de CLIN & Cie, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐՆ ՀԵՇՏԱԲՈՅՐ ԿԸ ԹՆԿՈՒԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ

Լոգարանիկնու արդուզարդի համար

Այս աղերս, առողջապահական մեծ յատկութիւններ ունենալով, շատ անուշ կ'ընեն ջուրն և հեշտալոյր հոտ մը կուտան նմա։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ անհնարագործութիւն ունին գեղեցկացնելու և պահպանելու համար մարմնոյ, թուշանման ընծայելով զայն, և գոյնին տալով գեղ ու թարմութիւն։

Արեւելեան Անուշահոտ Աղերը գործածելու են ՀԻՒԱՆԴԱՑ ՍԵՆԵԿՆԻ ՄԷՋ, զի կը նպաստեն օգը զովացնելու և համոյ են հոտառութեան։

Այս աղերուն հականմէխական յատկութիւնները շատ օգտակար են մոլեգ հիւանդութեանց։

Ս. ԹՈՄԱԼԱՏՕ 4 ՔՆԿ. 27, Հիւրի Ագ. Լոնտոն

Դիմել առ մեկ գործակալն ի Թուրքիա

ԼՍՄՈՒՆԾ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շիւլլի Թրամաեէյ, Թիւ 65 և 97, Ղալաթիա։ 68)

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Ցոքթոր Այերի Ջերմային հիանդամեանց ոյս դեղն որ անխոտոր թաղարդութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դասնահամ և ապագա կապարելի առանց անասի Ֆիզիկական հանգստանալու, որ յատուկ կազան հոտաւոր խոտ դարերու ներքնամարմիոյ վատ ու ապարանեալ օդերն, որոնք պատճառութիւնք և ապաքինիչ առաջնորդութիւնք ներչիւանորեալ է նոքա ամենայն արդեանաց ստոյգ գիտութիւնքն։ Այս Ֆիզիկական խանգարումներն յանախ բուգան ոգին մէջ յոյսցող թանաւոր անձի բերի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերին անդնդոյմ կը տանեն ոգեն մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յատակ կը բերեն սակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումի, որոց ամենեքեանց սրբուած է ջերմն և սարսուռ, թապտեր, պարանոյաձեւ ցաւեր, ընդհատեալ ցաւեր, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն անգոր որ մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճանճանուտ վայրերէ թուրեալ ժամանակ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն եկած թունաւոր կաղբերով, որոս մարդիկ կը ձեռնեն շնչառութեամբ։

Այերի ջերմի ու տենդի դեղն կը ընէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կաղբերու ազդեցութիւնը և զուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն սուսգայնոյ անվտանգ և անվնաս է և օգուտ ստոյգ, մանաւանդ թէ տրուած դեղանոցի համեմատ գործածութ։ Կը ծախսի Միացեալ Նահանգաց և ընկերքս Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 166

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1889 Նոյեմբեր 2 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տեսութիւն

(Բարի կիրակի օրերէն) Եւրոպայի ճանապարհ ելլող նաւերուն ընթացքը Բոսֆորէն դուրս։

2 15 Նէնիմ. Մեզարպ. Պեզիրեք. Թարպ. Նէնիք Պօշ. Ր. Հիսար (Աղեանվառուցիչի շրջանեալին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
3 — Նէնիմ. Մեզպ. Պեզ. Թարպ. Նէնիք. Միրկ. Պիյամ. Ր. Հիսար [Աղեանվառուցիչի շրջ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ]	17
2 50 Ր. Ա. Գալաթա Մեզպ. Պեզ. Թարպ. Պեյգոզ Գալանտիլի [Գալանտ. շրջ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գալի. Պեշիք]	20
3 45 Նէնիմ. Մեզարպ. Պեզիրեք. Թարպ. Նէնիք Ալթէն. Միրկ. Պիյամ. Ր. Հիսար Պեշիք Ալթէն. Գալաթ. Օրթ. Պեշիք	33
6 — Նէնիմ. Մեզպ. Պեզիրեք. Թարպ. Նէնիք. Ալթէն. Միրկ. Պիյամ. Ր. Հիսար Պեշիք Ալթէն. Գալաթ. Օրթ. Պեշիք	25
7 — Նէնիմ. Մեզարպ. Պեզիրեք. Թարպ. Պեյգոզ Ալանի Սէնիք. Միրկ. Գիմլիք. Ի. Եվն. Հիսար Գալանտիլ. Ալթալ. Զէնկ. Պեշլեր. Սարիպ. Գալաթ. Պեշիք. Խալ.	2
8 15 Ա. Կ.Ր. Գալաթա Նէնիմ Մեզարպ. Պեզ. Թարպ. Նէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պեշիք Ալթալ. Խուրշ. Օրթ. Պեշիք	21
10 — Մեզարպ. Պեզ. Թարպ. Նէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Ալթալ. Օրթ. Պեշ.	34
Ալանավառուցիչի հետ. Ելլող նաւերու ընթացքը	
2 15 Ալթալ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.	2
2 15 Նէնիք. Ալթէն. Պիյամ. Ր. Հիսար Պեշիք Ալթալ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.	9
2 40 Պեշիք Ալթալ. Գալաթ. Օրթ. Պեշիք.	19
3 10 Ր. Հիսար Պեշիք Ալթալ. Գալաթ. Օրթ. Պեշիք.	25
3 45 Ր. Հիսար Պեշիք Ալթալ. Խուրշ. Օրթ. Պեշիքլար. Գալաթ.	34
4 15 Ր. Հիսար Պեշիք Ալթալ. Գալաթ. Օրթ. Պեշ. (Բացի Ուրբաթէ)	23
4 45 Պեշիք Ալթալ. Գալաթ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. Գալաթ. (Ուրբաթ օրերը 4 30ին և Գալաթ. Լպիտի հանդիպի)	28
10 50 Ր. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	25
11 20 Պեպեքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ)	2
Ալանավառուցիչի հետ. Ելլող նաւերու ընթացքը	
2 15 Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ.	33
3 20 Պեյգոզ Բաշալ. Զուպուգ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հղրդ.) Ուրբաթ օրերը Վան. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիք.)	23
3 — Պեպեք Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիքլար	28
3 30 Պեյգոզ Բաշալ. Զուպուգ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտը [Գանտ. պիտի հղրդ. Ուրբաթ օրերը Վան. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիք.)	20
4 15 Գանտ. Վանիք. Զէնկէյ. Պեյլեր. Գուզ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթէ)	18
5 — Գանտ. Վանիք. Զէնկէյ. Պեյլերպ. Գուզ. Իսկիւտար (Բացի ուրբաթէ)	17
5 15 Պեյգ. Բաշալ. Զուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիք	19
6 45 Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ալթալ. Զէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզ. Պեշիք. Իսկ.	20
9 15 Պեշիք. Թարպար Պեյգ. Բաշալ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Իսկիւտար	28
10 20 Գանալ. Զէնկ.	28
11 — Գուզ. Ն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ)	19
(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպայի ճանապարհ ելլող նաւերու ընթացքը Բոսֆորէն դուրս։	
3 — Պեշիք. Օրթաք. Գուր. Ալանավառ. Պեշիք Ի. Հիսար Սենիք. Թար. Պեյ. Մեշար. Սենիմ.	33
3 35 Գալաթա. Լուսն. Պեշիք. Գուզի. Օրթ. Պեշլեր. Հեկկլ. Ալանավ. Գանտիլ. Ա. Ի. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Սենիք. Բաշալ. Պեյգ. Թարպա. Պեյ. Մեշ. Նէնիմանալլե	2
4 20 Պեշիք. Օրթ. Գուզ. Սենիք Պեշիք Ի. Հիսար Պիյամ Նէնիք. Թարպ. Պեյլ. Մեշար. Նէնիմ.	25
5 15 Լուսն. Պեշիք. Գուզի. Օրթաք. Պեյլ. Զէնկ. Ալանավ. Գանտ. Ա. և Ի. Հիսար Գանալ. Սարիկ.	20
6 — Գալաթա. Պեշիք. Օրթաք. Գուզրուշ. Ալանավ. Պեշիք. Ի. Հիսար Միրկ. Սիսէն. Սենիք. Պեյգոզ Թարպ. Պեյ. Մեշար. Նէնիմ. և Գալանտիլ	21
7 — Պեշիք. Լուսն. Գուզի. Պեյլ. Զէնկ. Ալանավ. Գանտ. Ա. Ի. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Պեյգոզ Թարպ. Պեշլեր.	28
8 30 Պեշիք. Օրթ. Ալանավ. Պեպ. Ի. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Թարպ. Մեշար. Պեյ.	34
9 30 Պեշիք. Օրթ. Ալանավ. Ի. Հիսար Միրկ. Պեշիք. Պեյգոզ Թարպա. Պեշլեր. Մեշարպ. Նէնիմ. (Բացի ուրբաթէ)	21
10 30 Ի. Հիսար Պիյամ. Միրկ. Սիսէն. Նէնիք, Լուսն. Պեշիքլարեր. Մեշար. Նէնիմ.	18
11 20 Նէնիք. Թարպ. Պեյ. Մեշար. Նէնիմ.	21
11 35 Պեշիք Ի. Հիսար Պիյամ. Միրկ. Սիսէն. Նէնիք.	19
Կոմուրջն Ալանավառուցիչ նաւերու ընթացքը Խոմրը	
3 45 Ուղղակի Պեշիք (Ուրբաթ օրերը էլ)	23
4 15 Ուղղակի Պեշիք (Բացի ուրբաթէ)	28
9 55 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ալանավ. Պեշ. Ի. Հիսար (Ալանավառուցիչի հետ պիտի հաղորդակցի)	25
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Ալանավ. Պեշիք	2
11 15 Գալա. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Ալանավ. Պեշիք Ի. Հիսար. Գալանտ.	28
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ալանավ. Պեշիք [Բացի ուրբաթէ]	25
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Ալանավ.	2
Կոմուրջն Ալանավառուցիչ նաւերու ընթացքը Խոմրը	
3 50 Լուսն. Գուզի. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանալ. Զուպուգ. Բաշալ. Պեյգ.	19
3 40 Ուղղակի Գանտիլի [Բացի ուրբաթէ]	15
4 25 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ)	17
9 25 Պեշիքլարեր. Գալաթան. Պեյլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. (Գալանտիլի գալայով շրջանին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
10 5 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանալ. Զուպ. Բաշալ. Պեյգ. Թարպա. Մեշարպ Գալանտիլեր (Ուրբաթները Պեշիքլար.)	17
10 40 Լուսն. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	19
10 45 Պեշիքներ. Գալաթան. Պեյլեր. Զէնկէյ Վանիք. Գանտ. Պեշիք (Ուրբաթի օրերը Լուսն. Գանտ. Վանիքի շրջ. հետ պիտի հաղորդակցի)	33
11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Զուպ. Բաշալ. Պեյգոզ (Ուրբ. օրերը 11 35)	28
11 45 Գանալ. Գուզ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք	34

ԻՒՍԿԻՒԴԱՐԵՐԹԻՒԵԿՈՒՄ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿՆԵՐ

Իսկիւտարէն կամուրջ Կամուրջէն Իսկիւտար

— —	— —	— —	— —
— —	6 25 Պեշիք.	— —	— —
— —	7 0	*2 30 Պեշիք.	8 15
— —	8 Հալ. Սոսի.	6 —	9 5
— —	8 20 Պեշիք	3 50 Ալ. Սոսի	9 50
2 — *	9 —	3 45 Պեշիք.	10 10 Պեշիք
2 30 Պեշիք.	9 30	4	10 30 Ֆերիպ.
3 —	10 — Ֆերիպ	4 30 Ֆերիպօթի	10 40 Գալ.
3 30	10 20 Պեշիք	5 15 Ալ. Սոսի.	11 —
3 45 Ֆերիպ	10 50	5 25	11 20 Ֆերիպ.
4 20	11 — Գալալ.	5 45 Պեշիք	11 30
4 50	11 10 Ֆերիպ	6 15 Ֆերիպօթի	11 50
5 30 Ֆերիպ	11 20	6 20	11 55 Գալ.**
5 35 Ալ. Սոսի.	11 40	7 5	12 5
6 —	12 5	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՏՈՐԵԱՆ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն կամուրջ Կամուրջէն Իսկիւտար

— —	6 25 Պեշիք.	— —	7 5
— —	7 5	— —	8 15 Պեշիք.
— —	**8 — Ալ. Սոսի.	2 35	9 5
2 15	8 20 Պեշիք	3 50 Ալ. Սոսի	9 45
3 — Պեշիք.	9 — Պեշիք	3 — Պեշիք	10 10 Պեշիք
3 40	9 30 *	3 45 Պեշիք.	10 30 Ֆերիպ.
3 45 Ֆերիպօթի	10 — Ֆերիպ.	4 30 Ֆերիպօթի	10 40
4 20	10 10 Պեշիք	4 40	11 20 Ֆերիպ.
5 5	10 40	5 15 Ալ. Սոսի.	11 20
5 30 Ֆերիպօթի	11 10 Ֆերիպ	5 20	11 40
*5 35 Ալ. Սոսի.	11 10	5 45 Պեշիք.	12 5
6	11 40	6 15 Ֆերիպօթի	— —
— —	12 5	6 20	— —

* Այս երթեւեկութիւնն Հրէից ատենքրուն, և շաբաթ օրերը Գալալ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԼԻՍ ԻՍԿԼԷԼԻՈՅ ԻՐԹԵՒԵԿՈՒ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿՆԵՐ

ԲԱՑ ԻՍԼԱՄԱՑԻ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարեմէն Պայազատ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
4 45 » » (Կիր. օրերը ժ. 5 15)	
10 40 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)	
11 25 » » (Կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)	
8 — Կամուրջէն Հարեմ Պայազատ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
4 15 Կամուրջէն Հարեմ անտի Պայազատ (Կիր. օրերը ժ. 5)	
10 10 Կամուրջէն Հարեմ անտի Պայազատ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
11 10 Կամուրջէն Հարեմ անտի Պայազատ (Կիրակի օրերը ժ. 10 30ին).	

ԻՒՍԿԻՒԴԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԼԷԼԻՒՆ ԵՒ

ԴԱՊԱՔԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՄԱՒԱՐՔ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԱՔ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԵՐԸ

8 45	Իսկիւտարէն Գալաթայ Ափրքէնէ
5 30	Իսկիւտարէն Ափրքէնէ
10 —	Իսկիւտարէն Ափրքէնէ
11 10	» Գալաթայ (Եթէ գիւղի շրջանեալն հետ կը հաղորդակցի)
4 30	Ափրքէնէն Իսկիւտար
6 15	Ափրքէնէն Գալաթայ Իսկիւտար
10 30	Ափրքէնէն Իսկիւտար
11 20	Գալաթայէն Իսկիւտար

* Այս երթեւեկութիւնն Հրէից ենթարկուած է։ Ուրբաթ օրերը ինչպէս կ'ուզեն։